

Poznámky k příležitostným a svátečním kázáním uloženým v historické knihovně bratří kazatelů u sv. Jiljí v Praze

JANA MAROSZOVÁ

KEYWORDS

Bibliography · sermons · Baroque · 18th century · German literature · Dominicans in Prague

■ ■ ■

Historická knihovna bratří kazatelů

V rámci projektu Vnitřní soutěže FF UK (č. 23606213, *Pražská německy psaná kázání z doby 17.–18. století*) mi bylo umožněno se v roce 2014 zabývat německy psanými kázáními vzniklými v českých zemích převážně v první polovině 18. století. V historické knihovně kláštera u sv. Jiljí v Praze se nachází kromě starých tisků svázaných v pevné vazbě a uložených tematicky a podle formátu v původních pozdně barokních regálech z dubového dřeva ještě také celkem 18 archivních kartonů s drobnými tisky, většinou kvartového nebo foliového formátu. Dva kartony se signaturami F (F I 76–118) náležejí k tematickému celku *Historia*, ostatních 16 je označeno písmenem E a patří tematicky do homiletiky (*Conciones*). Tato zpráva podává nejprve stručný popis historie dominikánské knihovny a posléze poznámky o obsahu kartonů se signaturou E, na něž jsem se ve svém projektu zaměřila.

Dějiny kazatelského řádu v Čechách se v minulosti i dnes zabývalo několik historiků.¹ Dominikáni přišli do Čech už brzy po schválení řádu papežem Honoriem III. (1216) a usadili se v Praze, kde posléze zřídili konvent u sv. Klimenta. Česká provincie v dobách husitských válek utrpěla velké ztráty, posléze velmi strádala a možná právě proto museli nakonec dominikáni svůj klášter na nařízení krále Ferdinanda I. Habsburského (1526–1564, císařem od roku 1556) v roce 1556 opustit a uvolnit místo jezuitům. Bratři pak žili v provizoriu kláštera u sv. Anežky v městské části Na Františku. Teprve v roce 1604 získali na Malé Straně opuštěný klášter sv. Máří Magdalény. Na prosbu převora tohoto konventu, Petra Paula Tortelliho, pak dne 7. května 1625 císař Ferdinand II. dominikánům daroval opuštěný kostel sv. Jiljí na Starém Městě pražském. Předání

¹ Augustin Alois NEUMANN, *Římské zprávy o českých dominikánech. Bohemia dominicana*, Praha 1933; Josef V. KRATOCHVÍL, *Sv. Jiljí a jeho klášterní a farní chrám na Starém městě v Praze*, Praha 1926. Z novějších publikací připomeňme: Tomáš ČERNUŠÁK – Augustin PROKOP – Damián NĚMEC, *Historie dominikánů v českých zemích*, Praha 2001; Jakub ZOUHAR, *Česká dominikánská provincie v raném novověku (1435–1790)*, Praha 2010.

se konalo 10. prosince 1626.² Spolu s kostelem získali bratři ještě opuštěnou budovu kdysi známé kapitulní školy, jejímž rektorem byl v roce 1373 mj. dvorní historiograf Karla IV. Přibík Pulkava z Radenína. V témže století kázal v kostele u sv. Jiljí Jan Milíč z Kroměříže. Bratři kazatelé ještě odkoupili okolní domy, které spolu s budovou školy přestavěli na klášter.³ Ten se stal brzy významným střediskem dominikánského vzdělávání, protože zde bylo založeno *studium generale*, které školilo budoucí řádové lektory, bakaláře a magistry. Kvůli tomuto studiu byla zřízena knihovna, o níž první zmínka pochází z roku 1653. Sbíрка prvních však musela být založena již mnohem dříve v konventu sv. Klimenta; v letech 1501–1502 obsahovala šest svazků. K nim v letech 1613–1622 přibýlo v klášteře sv. Anežky dalších 19 svazků a v letech 1626–1708 byly získány další. Knihy dostávali bratři nejen darem od mecenášů, ale pořizovali je i sami. Konečně 16. července roku 1653 nařídil provinciál M. Godefridus Marquis při vizitaci, aby byly všechny knihy v klášteře shromážděny na jedno jediné místo a tam byly uloženy. Knihovna v novém klášteře u sv. Jiljí se i později rychle rozrůstala. V době rozkvětu řádu, tj. ve 30. letech 18. století, již obsahovala přes 5000 svazků a byl jí vyhrazen celý jeden sál v jižním traktu klášterní budovy s okny vedoucími na sever. V roce 1733 dominikáni začali renovovat jak knihovnu, tak i zchátralý kostel v barokním slohu. Díky této přestavbě a obnově získala knihovna svou dnešní podobu. Byly zhotoveny dubové regály na míru tak, aby zapadaly do výklenků ve zdi. V regálech jsou uloženy knihy podle signatur, oborů a podle velikosti.

Nicméně doba rozkvětu netrvala dlouho. S příchodem vlády Marie Terezie a později Josefa II. nastaly pro církev obecně horší časy. Josefínská sekularizace se v roce 1784 přímo dotkla řádu i svatojilského konventu. Počet řeholníků zde byl redukován na dvacet a cenné svazky z knihovny byly převezeny do univerzitní knihovny. Druhou světovou válku knihovna přečkala bez poškození. Po zrušení klášterů a konfiskaci církevního majetku dle vládního rozhodnutí ČSSR z roku 1950 se dominikánská knihovna dostala do správy Národní knihovny v Praze, podle protokolu byla předána dne 30. října 1953. V 50. letech docházelo k rušení menších klášterních knihoven v Praze, středních a severních Čechách. Jejich fondy byly včleněny do fondů Národní knihovny, avšak nestalo se tak ve všech případech. V Praze zůstalo kvůli kulturně historické hodnotě zachováno na původním místě a v původním stavu celkem pět velkých klášter-

² Srov. Dominikánská knihovna / Dominikanerbibliothek. In: *Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa*, 1.2./2 *Tschechische Republik*. Prag, bearb. von Vlasta FALTYSOVÁ und Pavel POHLEI unter Mitarbeit von Vincent STREIT, Redaktion Claudia BLUM und Mathias BAUER, Hildesheim et al. 2000, s. 80–82, zvl. s. 80; Dalibor BALCAR, Z historie pražských klášterních knihoven spravovaných státní knihovnou ČSR v Praze, *Miscelanea oddělení rukopisů a vzácných tisků* II, 1985, s. 29–51.

³ K historii kláštera: Pavel VLČEK – Petr SOMMER – Dušan FOLTÝN, *Encyklopedie českých klášterů*, Praha 1997, s. 118–119, 538–540; Milan M. BUBEN, *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích* III, 1. sv.: *Žebravé řády*, Praha 2006, s. 75–78, zvl. s. 75.

ních knihoven (benediktinská knihovna na Břevnově, knihovna augustiniánů u sv. Tomáše, knihovna křižovníků s červenou hvězdou u kostela sv. Františka z Assisi na Starém Městě v Praze, františkánská knihovna u P. Marie Sněžné a konečně dominikánská klášterní knihovna u sv. Jiljí).⁴ Archivní dokumenty nicméně byly všechny odvezeny do Státního ústředního archivu v Praze.⁵ Po konfiskaci knihoven se začaly katalogizovat fondy, konkrétně u dominikánů vznikl katalog prvotisků⁶ a později také lístkový katalog. Po roce 1989 byl klášter s chrámem sv. Jiljí a s historickou knihovnou opět vrácen do vlastnictví řádu kazatelů, jemuž patří dodnes.

V současné době historická knihovna obsahuje zhruba 9000 svazků, z toho 117 prvotisků v 82 svazcích. Ze 16. století pochází zhruba 1000 svazků, ze 17. století 3000, z 18. století 5000 a z 19. století zhruba 200 položek. Tematicky knihy spadají především do teologie a příbuzných oborů. V knihovně najdeme tyto tematické okruhy: *Theologia dogmatica*, *Theologia moralis*, *Ius ecclesiastica et civilis*, *Conciones*, *Historia*, *Ascesis*, *Philologica*, *Biblica*, *Liturgica* a *Patristica*. Přítomny jsou také spisy lékařské, astronomické a právní, básnická díla, rétorické příručky a další.

Knihovna slouží příslušníkům dominikánského řádu k prezenčnímu studiu a po předchozí individuální domluvě s knihovníkem je zpřístupňována badatelům. Na místě jsou k dispozici dva katalogy. Kromě zmíněného lístkového se jedná ještě o *Lokační katalog*, knihu s pevnými deskami ve formátu A3, v níž jsou stručně pomocí základních bibliografických údajů evidovány jednotlivé tisky spolu s jejich signaturou. Tento katalog pochází z první poloviny 20. století a je patrně neúplný.⁷

Bohemikální tisky 16. až 18. století zaznamenané v lístkovém katalogu jsou evidovány v našich národních retrospektivních bibliografiích: české (a slovenské) tisky najdeme v *Knihopise a Dodatcích ke Knihopisu*.⁸ Cizojazyčná bohemika

⁴ Z těchto pěti jmenovaných knihoven musela jako jediná knihovna křižovníků přestěhovat své fondy, které byly zpět do kláštera tohoto řádu navraceny po roce 1989. Srov. Národní knihovna České republiky / Nationalbibliothek der Tschechischen Republik. In: *Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa* 1.1/1 ..., pozn. 2, s. 62.

⁵ K osudu archivních dokumentů viz Tomáš ČERNUŠÁK – Jiří MIHOLA (edd.), *Církevní archivy a fondy v České republice*, Brno 2007.

⁶ Dalibor BALCAR, *Soupis prvotisků dominikánské knihovny v Praze. Catalogus incunabulorum bibliothecae ordinis praedicatorum Pragae*, Praha 1963 (Bibliografický katalog ČSSR – České knihy 1963. Zvláštní sešit 7 – prosinec 1963).

⁷ Dominikánská knihovna ..., pozn. 2, s. 82.

⁸ Zdeněk V. TOBOLKA – František HORÁK – Bedřiška WIŽĎÁLKOVÁ (edd.), *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století* (2 díly), Praha 1925–1967; Bohuslava BRTOVÁ, *Dodatky ke Knihopisu českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století z fondu Základní knihovny*, Praha 1990; Zdeněk V. TOBOLKA – František HORÁK – Bedřiška WIŽĎÁLKOVÁ (edd.), *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století. Dodatky*, Praha 1994–2010; on-line: Knihopis Digital, <<http://db.knihopis.org/>> (12.6.2014).

jsou zaznamenána v *Bibliografii cizojazyčných bohemikálních tisků 1501–1800* (dále jen *BCBT*), která je v současné době přístupná na CD-ROMU a v on-line databázi na webových stránkách Knihovny AV ČR.⁹

Sbírka tištěných kázání (signatury E II 97–461; E III 118–255)

Druhá část tohoto příspěvku zahrnuje popis obsahu archivních kartonů uložených v historické knihovně mimo barokní regály. V celkem šestnácti archivních kartonech jsou uložena kázání tištěná v kvartovém nebo foliovém, výjimečně oktávovém formátu. Rozsah těchto tisků se pohybuje zhruba v rozmezí 15–30 stran. Tematicky vzato se jedná o příležitostná, sváteční kázání a panegyrické promluvy pronesené v Praze, ale také jinde v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, na území dnešního Německa, Rakouska a Itálie. Tyto tisky tvoří jen část homiletické literatury uložené v knihovně pod signaturou E (*Conciones*). Signatura E pod římskými číslicemi dle formátu od nejmenšího až po největší (I–IX) zahrnuje homiletické příručky, knižně vydané postily a sbírky kázání, nebo jednotlivě vydané a dodatečně do konvolutů svázané promluvy. Vezmeme-li v úvahu, že pod každou z římských číslic je evidováno 200–400 knižních položek, pak homiletika obsahuje několik tisíc svazků knih.

Dominikánům muselo z nějakého důvodu zjevně záležet na tom, aby se uchovaly zmíněné tištěné duchovní promluvy, které se nestaly součástí konvolutů, ale byly pouze shromážděny do kartonů a uloženy mimo barokní dubové police. Odpověď na otázku, proč, případně za jakým účelem tato sbírka vznikla, se nehledá snadno, avšak při bližším prohlédnutí krabic a jejich obsahů přichází v úvahu domněnka, že se jedná o odložené a shromážděné duplikáty. Některé tisky se totiž v kartonech nacházejí dvakrát (i třikrát) a po srovnání obsahu kartonů s údaji v *BCBT* a *Knihopise* se ukázalo, že se v některých dalších případech jedná o exempláře, které se u dominikánů nacházejí v knihovně vícekrát, ovšem již jako přívazky a součásti konvolutů. V kartonech se tak nacházejí částečně duplicitní a multiplicitní výtisky, ovšem jsou přítomny také unikáty, nenalezené ani v *Knihopise* ani v *BCBT*. Nejedná se tedy čistě o sbírku duplikátů.

Jako jiný důvod pro založení této sbírky přichází v úvahu snaha archivovat a kompletovat řady svátečních kázání o určitých významných svatých. Toto vysvětlení podporuje okolnost, že tři kartony sdružují kázání o sv. Tomáši Akvinském. Jiné kartony jsou nadepsány podle míst, kde se kázání konala (např. kázání u hybernů) a je tedy možné, že bratři kazatelé pro vlastní přehled archivovali kázání pronesená na místech, která je z nějakého důvodu velmi zajímala. Dále kartony obsahují tisky, které původně náležely jednotlivým bratřím

⁹ *Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků z let 1501–1800* [on-line]: <<http://clavius.lib.cas.cz/katalog/>> (12.6.2014), dále *BCBT*; *Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků z let 1501–1800. I. Produkce tiskáren na dnešním území České republiky v 16. a 17. století*. Úvod Anežka BAĎUROVÁ, Praha 2003, CD-ROM, dále *BCBT* (CD-ROM).

(zejména Jakubovi Bistřickému) a po jejich smrti s největší pravděpodobností byly včleněny do knihovny a zpřístupněny ostatním dominikánům.

Uvedených 16 kartonů se signaturou E obsahuje celkem 507 jednotlivě tištěných kázání v latině, němčině a češtině (duplicitní a triplicitní výtisky v kartonech nepočítaje). Většina kázání – z celkem 507 položek to bylo celkem 334 – obsahuje poznámku „Ad usum Fr[at]is Jacobi Bistrziczky. Sac: Ord: Praed:“ a stejným perem a písmem pak je možné nalézt na titulních listech přípisky. S velkou pravděpodobností sám majitel příslušného tisku, dominikán Jakub Bistřický (1695/96 – 27. 7. 1756),¹⁰ většinou do nadpisů doplňoval také interpunkci, akcenty, čárky a háčky.

Z celkového množství připadá 253 položek na latinské tisky, 197 na německé a 57 tisků je českých. V procentuálním vyjádření je latinských tisků téměř přesně polovina (49,9 %), německých zhruba dvě pětiny (38,86 %), na české tisky připadá přibližně jedna desetina (11,24 %). Celkově fond historické knihovny obsahuje zhruba 10 % spisů v němčině, tento jazyk je však nejvíce zastoupen v tiscích z 18. století a tiscích tematických skupin *Conciones*, *Historia* a *Ascesis*.¹¹ Poměrně vysoké procentuální zastoupení němčiny v právě popsané sbírce kázání odpovídá tomuto údaji.

Nejstarším tiskem této sbírky je nebohemiální tisk, procesní kázání Michaela Anisia *Ein starcke Procession Predigt/ Vber das Jubeljahr/ weylendt Sixti Bapstes/ des Fünfften dises Namens* (Ingolstadt 1594) se signaturou E II 448.¹² Nejstaršími bohemikálními tisky ve sbírce jsou tyto tři: Prvním je latinské kázání o neposkrvněném početi P. Marie pronesené Zikmundem Františkem V. Hartmanem u františkánů („hybernů“) v den slavnosti, 8. prosince 1656.¹³ Druhým nejstarším bohemikálním tiskem je české kázání Františka Jana Nepomuckého Svobody u dominikánů v Klatovech 5. října 1710 v 15 hodin odpoledne.¹⁴ A konečně – poslední – německé kázání přednesl v klášteře dominikánek u sv. Anny v Praze u příležitosti obláčky sestry Marie Kajetány Benedikty od Nanebevstoupení

¹⁰ Praha: Národní archiv ČR (NAČR), Fond 37 – ŘDo Dominikáni – provincialát a konvent, Praha, 1255–1949 (1950), inv. č. 2, *Catalogus fratrum et sororum defunctorum*. 1768 a násl., fol. 106r; NAČR, fond ŘDo, inv. č. 3; *Nomina fratrum et sororum ab anno jubileo 1701 in provincia Bohemiae defunctorum*. 1701 a násl., fol. 106r.

¹¹ Dominikánská knihovna ..., pozn. 2, s. 81. Pro srovnání: pro tisky z 18. století bylo zjištěno v Národní knihovně následující procentuální zastoupení: 44 % latinských, 33,4 % německých a 2,7 % českých tisků. Viz Národní knihovna ..., pozn. 4, s. 65.

¹² V německé retrospektivní bibliografii *Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts* (VD 16), č. VD16 A 2879 (on-line: <<http://gateway-bayern.de/VD16+A+2879>>) (12. 6. 2014).

¹³ Sigismund Ferdinand Wenceslaus HARTMAN, *Oratio de Immacolata Conceptione Gloriosissimae Dominae Nostrae ...* Praha, Urban Goliasch 1657. Signatura E II 157, BCBT (CD-ROM), s. v. Hartman.

¹⁴ František Jan Nepomucký SVOBODA, *Lněný Prowázek Plný Tagemstěj Ezechiele Widěnj, Aneb Ruženec Swaty Hognostj Milosti naplněn. ...* Praha, Barbora Františka Beringerová s. a. [1710]. Signatura E III 235, *Knihopis* č. 15832.

Páně dominikán Vavřinec Karel Brückner (1673–1755).¹⁵ Ve sbírce se nachází deset tisků z 19. století vydaných v rozmezí let 1806–1832, nejmladším z nich je mariánské kázání Josepha Antona Wernera *Predigt auf die hundertjährige Jubelfeier der Krönung Mariä* (Praha 1832).

Nejvíce textů tematicky připadá na oslavu světců, nejčastěji tehdy čerstvě svatořečeného sv. Jana Nepomuckého a dominikánského učence sv. Tomáše Akvinského, ale i jiných (sv. Dominik, sv. Kateřina Sienská, sv. Terezie z Ávily, sv. Patrik aj.). Příležitostná kázání tematizují primici, sekundici, obláčku nebo skládání slibů řeholních sester, najdeme zde však i pohřební kázání (papež Benedikt XIII., císař Leopold II.). Kázání byla pronášena nejen u sv. Jiljí, ale i na jiných místech v Praze (u sv. Víta, v Týnu apod.), v dalších českých městech (např. Chrast u Chrudimi), v Rakousku i na německém říšském území či v Římě. Autory jsou velmi často jezuité, ale i světská kněží, příslušníci jiných řádů a v neposlední řadě také dominikáni samotní.

Velmi zajímavé je sledovat některé případy. Tak se například dozvídáme na poslední straně jednoho kázání, které bylo proneseno u sv. Jiljí v roce 1713 na den sv. Tomáše Akvinského, že se v následujícím roce 1714 podobné kázání kvůli moru nekonalo: „NB. Anno 1714 nulla fuit ob pestem grassantem.“¹⁶

Na jiném místě si stěžuje některý z bratří dominikánů (možná Jakub Bistrický?), že censor nechtěl kázání Antona Meslera z roku 1735 připustit k tisku bez určitých dodatků. Konkrétně šlo o slovo „Magno“ v nadpise: „NB. Censor Orationis +[+ qui fuit P. Wietrowsky Jesuita] locò Vto Ecclesiae Doctore, posuit Magno, Sed, quia h[aec] Oratio ne fuit composita ab Oratore, [sed] ab Eximio P. Mag. Cajeta[no] Burger, non poteramus contradicere, nè ipsò factò compositio videt[ur] aliena.“¹⁷ Toto kázání bylo současně prvním, které se konalo v obnoveném kostele: „Haec fuit prima Oratio, dicta in Renovata Ecclesia S. Aegidii.“¹⁸ Uvedená informace nechává nahlédnout do dřívější kazatelské praxe. Dominikánský bratr a kněz Kajetán Burger (1681 – 27. 11. 1740)¹⁹ se později stal provinciálem (1736–40).

¹⁵ Laurentius Carolus BRÜCKNER, *Ehren-Saul/ Und Grund-Veste der Wahrheit, Wie es gebühre/ den Leben-Wandel zu führen in dem Hause Gottes. (Timoth: 3. v. 15). Bey herrlichem Braut-Eingang in die Jungfräuliche Kirche S. Laurentii in der Alt-Stadt Prag/ auffgerichtet/ Der Hoch-Wohlgebohrnen Freyle/ Freyle Anna Maria Elisabetha Von Vernier. ...*, Praha, Jan Václav Helm s. a. [dopsaná datace: 1711]. Signatury: E III 222, (E VI 26 adl. 6), (E VI 20 adl. 48). BCBT 06178.

¹⁶ Jan Václav MEZLECKÝ z PALMOLEVU, *Thomas StIrpe Aquinas SCRIBA DoCtōr*. ... Praha, Jan Václav Helm. [1713, rok vyjádřen chronostichem]. BCBT 06707.

¹⁷ Anton MESSLER, *Manipulus Joseph Sapientiae, & Sanctitatis spicis abundans à fraternis Doctrinae Manipulis adoratus, Et Allegoricè in D. Thoma Aquinate, Praedicatorum Ordinis Gloria, Magno Doctore Ecclesiae Angelico Inter ejus celeberrima solemnia Nonis Martij Annò 1735. In Ecclesia Vetero-Pragensi ad S. Aegidium renovata ...* Praha, Jan Karel Hřaba – heredes [1735]. BCBT 07193.

¹⁸ Tamtéž, pozn. 17.

¹⁹ NAČR, Fond ŘDo, inv. č. 2, *Catalogus ...* 1768 a násl., pozn. 10, fol. 169v.

Bibliografie cizojazyčných bohemik (*BCBT*) a tištěná kázání

Zamýšleny jsou následující výstupy projektu: u příležitosti 800. výročí založení řádu kazatelů hodlám uveřejnit jednu studii v češtině, kde představím tuto sbírku, z ní potom blíže představím jedno německé kázání a zaměřím se na autora, okolnosti vzniku a obsah dané promluvy. V plánovaném článku bych dále ráda shrnula v podobě stručného přehledu aspoň nejzákladnější literaturu k německým kázáním z českých zemí. Současný stav českého bádání bude konfrontován se stavem v německy hovořících zemích. Obdobná studie má vyjít také v němčině, aby bylo možné přiblížit bohemikální německy psanou barokní homiletiku též zahraniční odborné veřejnosti.

Kromě těchto dvou statí v rámci projektu vzniká elektronický soupis tisků obsažených v archivních kartonech. Jednotlivé části elektronického soupisu jsou nadepsány stejně jako jednotlivé kartony, například: „E II 449–461: Kázání v Rakousích, Uhrách, Německu a v Italii: Pasov, Augspurg, Sv. Gertruda, Řím, Sv. Petr a sv. Apolinář“, nebo: „E III 118–161: Kázání o sv. Tomáši Aquinském u sv. Jiljí O. P. v Praze z let 1663–1729“. V levém sloupci se potom nachází signatura, v pravém uživatel najde přepis titulního listu a eventuálně další poznámky k tisku. Soupis obsahuje pokud možno co nejvěrnější přepis titulního listu a také dobové i novější přípisky. Z titulních listů lze vyčíst nejen název a téma vlastní promluvy, ale najdeme zde i údaje o autorovi, místě, kde bylo kázání proneseno, čase (někdy i zcela přesném), kdy promluva zazněla, a v některých případech je výslovně zmíněn také významný člen publika, v jehož přítomnosti byla řeč pronesena. Uveden je tiskař, místo i rok uveřejnění (ten se nemusí vždy shodovat s rokem pronesení kázání). Po skončení projektu bude v historické knihovně u sv. Jiljí uložen CD-ROM s uvedeným soupisem obsahu kartonů. Kromě tohoto soupisu podle kartonů a signatur budou k dispozici též rejstříky: jmenný, předmětový, místní, jazykový a chronologický. V rejstřících navíc uživatel najde odkazy na záznamy v *Knihopise* a *BCBT*, případně u bohemikálních tisků příslušný odkaz na německou retrospektivní bibliografii. Soupis kázání i rejstříky vznikaly ve formátu Word.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Knihovědnému oddělení Knihovny AV ČR, zejména dr. Anežce Baďurové, která mi velmi ochotně poskytla cenné rady týkající se knihovnědy a historických knihovnických fondů. Údaje získané z tisků, které se se záznamy *BCBT* rozcházejí nebo je doplňují, byly poskytnuty formou soupisu Knihovědnému oddělení Knihovny AV ČR pro potřeby dalšího zpracování těchto cizojazyčných bohemik (*BCBT*).²⁰ Součástí tohoto seznamu tvoří rovněž poznámka o položkách, které jsem v *BCBT* nenašla, dále o položkách, které sice *BCBT* eviduje, ale neuvádí signaturu dominikánské knihovny, a konečně o položkách v *BCBT* uvedených, ale s nějakým rozdílem v bibliografickém popisu. V posledním uvedeném případě se může jednat

²⁰ Ke stavu zpracování retrospektivních bibliografií: Anežka BAĎUROVÁ, Historické knižní fondy v České republice a současný stav jejich knihovnického zpracování, *Sborník archivních prací* 53/2, 2003, s. 641–681.

o variantní vydání. Projekt, jak věřím, přispěje aspoň trochu k ještě většímu zpřesnění cizojazyčné retrospektivní bibliografie, která je pro filology se specializací na starší literaturu pomůckou, jejíž význam nelze docenit.

Notes on Occasional and Festive Sermons Deposited in the Historical Library of the Order of Preachers at St Giles' in Prague

JANA MAROSZOVÁ

SUMMARY

The article briefly summarises the history of the historical library in the convent of the Order of Preachers at St Giles' in Prague. This is followed by a report on the grant project of an internal competition of the Faculty of Arts of Charles University the aims of which were to write scientific papers and to make a list of separately printed occasional sermons deposited in the mentioned library in archival boxes under shelf marks E II 97–461 and E III 118–255. The paper deals with the character of this collection of texts, their content, authors, and time and place of their origin. The investigation of the content of the boxes has revealed that the project may also help to specify some records in *Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků 1501–1800* (*A Bibliography of Foreign-Language Printed Bohemica from 1501–1800; BCBT*).